

LA NECESSITAT D'UN DEBAT

Josep A. Duran i Lleida

Article publicat al diari AVUI el 19 de juliol de 2004

Poques setmanes després de la baixa participació en les eleccions europees, cal encetar un debat que serà llarg i difícil al voltant de l'acceptació o el rebuig de la futura Constitució europea. Aquesta setmana s'ha volgut fer a partir d'unes declaracions meves, contrapasant-les amb el resultat del congrés de CDC. Ni era la meva intenció ni és per aquí per on cal començar aquest debat tan necessari.

Caldria exposar, d'entrada, tres consideracions. La primera és òbvia: la posició d'Unió Democràtica serà la que decideixin els seus militants per majoria en el congrés de l'octubre. La segona és que el resultat d'aquest debat també caldrà contrastar-lo amb CDC, des del mutu respecte que tots plegats hem demostrat sempre per les decisions dels respectius congressos. I la tercera i tal vegada la més important és que resulta del tot lògic, fins i tot sa, que hi hagi persones, militants d'Unió Democràtica, de la Unió de Joves i de Convergència Democràtica de Catalunya, que amb les seves raons creguin i defensin que s'ha de votar negativament. Si alguna actitud d'aquests dies cal recriminar és la d'aquells que, com el secretari d'organització del PSOE, José Blanco, han equiparat aquestes posicions amb les de l'extrema dreta antieuropeista. Si el PSOE vol realment que la Constitució s'aprovi, el primer que han de fer és tapar la boca a qui s'expressi en aquests termes. Si no ho fan, que siguin conscients almenys que serà la millor contribució al rebuig des de Catalunya del nou tractat constitucional.

Certament, hi ha aspectes força negatius en el text, entre els quals per força i dolorosament hem de mencionar el fet que el text

proposat no atorga cap mena de reconeixement pràctic a la nostra llengua, i a això hi hauríem d'afegir que tampoc no atorga cap tipus d'atribució ni de reconeixement, en la terminologia que utilitza la Unió Europea, a les regions amb competències legislatives pròpies, com és el cas de Catalunya. Aquest projecte, a més, segueix essent un text emanat dels Estats -tot i que per primera vegada no exclusivament-, parla dels Estats i no pas dels pobles ni de les nacions. Finalment, aquest nou text no sembla l'instrument polític més adequat per enfortir definitivament les institucions de la Unió, reforçar el sentiment de comunitat i convertir-nos en una potència política i econòmica davant del món.

Són defectes notables, importants, innegables, que justificarien probablement una actitud negativa des de Catalunya estant. Però cal fer algunes matisacions importants.

Pel que fa a la llengua, no hem d'oblidar que des de Catalunya sempre hem valorat positivament cada pas que la Unió Europea ha anat fent endavant al llarg dels temps, i en cap dels tractats anteriors ni s'assumia el català ni es feia cap mena de referència als debats del Consell Europeu. No per això eren tractats que calia rebutjar, sinó instruments per esperar que més endavant les reivindicacions d'una de les nacions més europeistes, Catalunya, poguessin tenir reconeixement algun dia. Tal vegada la frustració per la no-inclusió del català en aquesta ocasió provingui del fet que un partit català i nacionalista va atorgar el seu vot a un candidat a president del govern que va dir que ho aconseguiria i que, com era d'esperar, no ho podia fer. Però aquesta frustració no l'hem de descarregar en Europa sinó exigir, tots els partits catalans, al govern espanyol que defensi el català a Europa i de passada que comenci per fer-ho al conjunt de l'Estat. Ara en tindrà una excel·lent oportunitat en la necessària reforma del reglament 1/58 sobre el règim lingüístic de la

UE. És a dir, si ara la nova Constitució o tractat ens permetia situar el català al nivell del gaèlic, el nou reglament li pot donar la mateixa categoria que al danès. Per què no proposem, per exemple, un referèndum sobre si volem aquesta inclusió i que es voti el mateix dia que la Constitució? Llavors podríem dir clarament sí a Europa i sí al català.

La manca de reconeixement de les *regions* amb capacitat legislativa tampoc no és un defecte irresoluble i, una vegada més, hem de recordar que la Unió no és contrària a aquesta participació directa - només cal considerar els casos de Bèlgica o Alemanya-, perquè en definitiva aquesta és una qüestió que els Estats, ara com ara, poden resoldre a nivell intern si ho desitgen. Per això mateix, aquest greuge no l'hem d'atribuir a Europa, sinó al PP i al PSOE, que, tant des dels seus representants a la Convenció com des de la seva actuació de govern, s'han negat a aplicar l'article 203 del Tractat de Maastricht i fer possible la presència i intervenció directa dels diferents territoris. També en això hem de fer pagar a Europa el que Espanya ens nega?

Va ser Robert Schumann, un dels pares fundadors d'Europa, qui va dir que la Unió s'havia de fer pas a pas. Si haguéssim estat esclaus del tot o res, si haguéssim menystingut els avenços que cada pas comportava, no hauríem acceptat ni el tractat de la CECA de París el 1951, ni el de Roma del 1957, ni l'Acta de Luxemburg del 1986, ni el Tractat de Maastricht del 1992. En cap d'aquests textos, tots fonamentals per a la progressiva construcció d'Europa, no s'hi conté el reconeixement que desitgem els catalans ni tampoc no hi ha l'Europa que sempre hem defensat. Però a cada pas que es donava hem sentit més a prop el nostre ideal europeu. I ara, malgrat les frustracions que puguem sentir, també estem avançant i res no impedeix d'avançar més en el futur.

Tanmateix barrar el pas a la Constitució europea és aturar un procés històric, quan el que nosaltres volem de debò és reconduir-lo cap a les més altes cotes de llibertat, justícia i democràcia. Nosaltres no desitgem que el procés d'unificació vagi enrere, sinó que avanci pel bon camí i doni resposta a les nostres aspiracions. Hem estat europeistes sempre, està en la nostra llavor com a nació i en el cas del nostre partit també en els nostres gens ideològics, i ara hem de ser prou hàbils perquè les nostres posicions segueixin quedant ben clares. Ens cal enfortir Europa en les seves facetes política, econòmica, social i comunitària, i necessitem disposar d'una Constitució que consolidi el que ja hem aconseguit i ens permeti seguir anant molt més enllà.

El poble català va saber sortir al carrer contra la guerra. Com a europeus, no podem quedar-nos al marge dels grans conflictes mundials ni deixar que només s'escolti la veu dels EEUU. Nosaltres també hi hem de tenir alguna cosa a dir i amb veu pròpia en els conflictes de l'Iraq, Palestina... Tot això, des d'Europa ho entenem d'una altra manera, tenim una altra cultura, però Europa està necessitada de força. La hi negarem ara?

Josep A. Duran i Lleida. President del comitè de govern d'Unió Democràtica de Catalunya. Secretari general de la federació de Convergència i Unió